

(NE)DISKRIMINĀCIJAS BIĻETENS

2026. gada maijs–jūnijs

Labklājības ministrijas **kampaņa “Nolaid slieksni”** 9. maijā iekļāvās Eiropas dienas pasākumā Vērmanes dārzā, Rīgā. Apmeklētāji varēja iesaistīties kampaņas aktivitāšu stacijā Finanšu ministrijas teltī. Interesenti aizpildīja paštestu “Cik augsts ir tavš aizspriedumu sliekšnis?”, kā arī noskaidroja, kā atpazīt diskrimināciju un kā rīkoties gadījumos, kad diskriminācija piedzīvota vai novērota.

14. maijā notika šīs kampaņas [tiešsaistes vebinārs “Kā statuss, privilēģijas un vara var veicināt vai mazināt diskrimināciju?”](#), kurā eksperti skaidroja, kā neredzamā vara, ieradumi un šķietami neitrālas normas var ietekmēt cilvēku iespējas darba vidē, izglītībā un pakalpojumu saņemšanā.

28. maijā kampaņas vebināru ciklu noslēdza [vebinārs par diskriminācijas gadījumu ziņošanas mehānismu izveidi](#) pakalpojumu sniegšanā, darba vidē un sabiedrībā. Daļbnieki pārrunāja, kā veidot drošus un uzticamus ziņošanas kanālus, lai cilvēki nekavētos ziņot par diskrimināciju un uzticētos tam, ka situācijas tiks risinātas profesionāli un taisnīgi. Šeit pieejams [vebināra ieraksts](#).

27.–28. maijā Augšdaugavas novada Silenē notika [mācību semināri “Cienas kods”](#) par **iekļaujošas darba vides** veidošanu mikro, mazajos vai vidējos uzņēmumos, biedrībās un nodibinājumos. Nākamie šī cikla semināri gaidāmi augustā Ropažos un septembrī Valmierā. Semināri tiek organizēti Labklājības ministrijas īstenotā ESF+ līdzfinansētā projekta “Vienlīdzīgu iespēju un nediskriminācijas veicināšana” ietvaros.

Sadarbībā ar AS “Latvijas valsts meži” 29. maijā Siguldas novadā, bijušajā Krustkalnu karjerā pie Inčukalna, notika [meža atjaunošanas talka](#), kuras laikā cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, viņu atbalsta personas, biedrības “Cerību spārni”, Siguldas novada pašvaldības un Labklājības ministrijas pārstāvji kopīgi atjaunoja degradētu teritoriju, iestādot jaunu mežu – vairāk par 7 000 priežu stādu. Šis darbīgs pasākums bija arī kārtējais solis uz **iekļaujošu sabiedrību**.

Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) aicina darba devējus, kuri nodarbina darbiniekus ar invaliditāti, [pieteikties ergoterapeita pakalpojumam un saņemt vienreizējo dotāciju līdz 1 000 eiro darbinieka ar invaliditāti darba vietas pielāgošanai](#). **Darba vietas pielāgošanas pakalpojumam tagad var pieteikties** ne vien komersanti un komercsabiedrības (personālsabiedrības un kapitālsabiedrības), bet arī **valsts un pašvaldību iestādes, kas nodarbina cilvēkus ar invaliditāti** un kurām darba attiecību turpināšanai ir nepieciešams pielāgot iekārtotās darba vietas.

Šo atbalstu NVA sniedz ESF+ līdzfinansētā projekta „Pasākumi iekļaujošai nodarbinātībai” ietvaros.

Finansē
Eiropas Savienība

2027
Nacionālās
attīstības plāns

Labklājības ministrija

Valdība 16. jūnijā [pieņēma Labklājības ministrijas \(LM\) izstrādātos noteikumu grozījumus](#), kas paredz papildu 113 532 eiro pārdaļīt cilvēku ar invaliditāti mājokļu pielāgošanai, lai **pieklūstamu mājokļa vidi nodrošinātu vēl 12 cilvēkiem**.

LM skaidro, ka cilvēki, kuri pieteikušies dalībai mājokļu pielāgošanas projektos un saņēmuši apstiprinājumu, ka viņu mājoklis tiks pielāgots, šos pielāgojumus gaida, jo tie uzlabo dzīves kvalitāti un iespējas iekļauties sabiedrībā. Šāda iespēja cilvēkiem ar invaliditāti faktiski ir unikāla, jo līdzīgas investīcijas, lai arī nepieciešamas, LM tuvākajā laikā vairs neplāno. Turpmāk šādi ieguldījumi būs atkarīgi no pašvaldību budžeta iespējām.

No minētā finansējuma 88 205 eiro būs Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda finansējums, bet 25 327 eiro – valsts budžeta finansējums pievienotās vērtības nodokļa izmaksu apmaksai.

28. maijā Rēzeknē Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes, nodibinājuma “Invalīdu un viņu draugu apvienība ”APEIRONS”” un “Accessible EU” [konference “Vēsturiska vide, mūsdienīga pieklūstamība”](#) pulcēja ekspertus, arhitektus un kultūras lietotājus, lai meklētu pareizos ceļus, **kā padarīt aizsargājamas, vēsturiskas ēkas un tajos piedāvāto kultūras saturu pieklūstamu cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem**.

Viens no galvenajiem secinājumiem attiecas uz šādu objektu atjaunošanas vai pārbūves darbu procesa organizāciju, proti, iespējami ātri, projektēšanas stadijā, tajā iesaistāmi lietotāji, cilvēku ar invaliditāti pārstāvošās nevalstiskās organizācijas, lai precīzi definētu lietotāju vajadzības un klienta ceļu ēkā. Pašvaldību un kultūras iestāžu izpratni palīdz veidot sistēmisks pašnovērtējums, kam var izmantot publiski pieejamās Labklājības ministrijas un Kultūras ministrijas izstrādātās pašnovērtējuma anketas.

Šeit pieejams pasākuma [video ieraksts](#) un [prezentācijas](#).

1. jūnijā, Starptautiskajā bērnu aizsardzības dienā, Latvijā [pirmo reizi kinoteātrī izrādīja bērnu animācijas filmu ar audioaprakstu](#) cilvēkiem ar redzes traucējumiem.

Labdarības projektu īstenoja studija "Syncmer" sadarbībā ar "Forum Cinemas", kas **kinoteātrī demonstrēja pielāgotu animācijas filmu "Bamsis un Vulkānu sala"**.

Audioapraksts palīdz cilvēkiem ar redzes traucējumiem uztvert filmas vizuālo saturu, raksturojot darbību, vidi un citas būtiskas detaļas starp dialogiem. "Syncmer" pārstāvji uzsver, ka projekta mērķis ir ne tikai nodrošināt pieklūstamu kino seansu, bet arī pievērst sabiedrības uzmanību iekļaujošas vides nozīmei un nepieciešamībai kultūras saturu padarīt pieejamu visiem bērniem.

"Rīgas namu pārvaldnieks" piedāvā apsaimniekoto māju īpašniekiem [nomainīt vecos padomju laika liftus](#) pret klusākiem, energoefektīvākiem, modernākiem un izturīgākiem. Turklāt, uzstādot jauno liftu vecajā šahtā, iespējams paplašināt ieeju tā, lai **turpmāk liftā varētu iebraukt ar bērnu ratiņiem vai ratiņkrēslu.**

Viena lifta nomaiņas izmaksas sasniedz 50 000–60 000 eiro. Valsts attīstības finanšu institūcijas "Altum" programma sedz līdz 40 % no izmaksām, bet pārējo summu iedzīvotāji var finansēt ar kredītu vai izmantojot ražotāju piedāvātos nomaksas risinājumus. Pirmais šāds piemērs ir lifta nomaiņa Purvciemā, Varavīksnes gatvē.

Biedrība "Cerību spārni" 1. jūnijā ietvaros [pulcēja cilvēkus ar redzes un citiem funkcionāliem traucējumiem, lai dotos jauna pastaigu maršruta testa pārgājienā.](#)

Šis būs otrais **tūrisma maršruts Siguldā cilvēkiem ar redzes un citiem funkcionāliem traucējumiem**, tā veidojot pieklūstamu un iekļaujošu vides un tūrisma piedāvājumu. Maršruts būs 3 km garš, sāksies un beigsies Siguldas Stacijas laukumā un vedīs apļveidā pa Siguldas pilsētas gājēju ietvēm. Satura ziņā pastaigu maršruts ietvers informāciju par Siguldas vēsturisko apbūvi, kas tiks ieskaņota audioģidā, kas būs pieejams par brīvu vietnē [izi.travel](#).

Projektā "Pārgājieni ikvienam – solis tālāk" biedrība "Cerību spārni" sadarbojas ar Rīgas vājredzīgo un neredzīgo biedrību "Redzi mani", Siguldas novada Tūrisma informācijas centru un Siguldas novada bibliotēku.

Vidzemes plānošanas reģions sadarbībā ar pašvaldībām [izveidojis jaunus taktilos vides objektus un audiostāstus.](#)

Gan objekti, gan audiostāsti ir pieejami un vērtīgi ne tikai cilvēkiem ar redzes invaliditāti, bet ikvienam apmeklētājam. Jaunie objekti atrodas pie Lielezera Limbažos, Skaņākalna dabas parkā Mazsalacā, pie Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja, pie Gulbenes stacijas, Litenes muižā, kodolraķešu bāzē Zeltiņos un Bilskas ezera dabas takā.

Jaunie **objekti ir gan figūras un vietu maketi miniatūrā, gan lielformāta kartes.** Objekti palīdzēs vājredzīgiem un neredzīgiem cilvēkiem ar taustes palīdzību gūt detalizētu priekšstatu gan par nozīmīgām vēsturiskām celtnēm, vietām un dzīvām būtnēm, gan izprast apmeklētās vietas mērogu un kopumu.

Darbs īstenots projektā "Pieejamu tūrisma maršrutu attīstība".

[Biedrība Psiholoģiskais un juridiskais atbalsts "Dzintaru sala" aprīlī rīkoja kārtējos seminārus](#) ES līdzfinansētā projekta "Atbalsta pasākumi diskriminācijas riskam pakļautajām personām vienlīdzīgu tiesību un iespēju realizēšanai dažādās jomās" ietvaros.

21. maijā un 4. jūnijā notika bezmaksas seminārs "Ģimenes ar bērniem ar īpašām vajadzībām: tiesības uz izglītību, integrāciju un aizsardzību pret diskrimināciju. Juridiskie risinājumi rīcībnespējas gadījumos pēc 18 gadiem" un 29. maijā – seminārs "Tiesību navigators cilvēkiem ar invaliditāti diskriminācijas novēršanai".

Izglītības un zinātnes ministrija ziņo, ka [apkopotie pašvaldību pašvērtējuma dati liecina arī par uzlabojumiem iekļaujošā darbā ar jauniešiem](#). To pašvaldību īpatsvars, kas piedāvā programmas un projektus jauniešiem ar ierobežotām iespējām (tostarp jauniešiem ar fizisku vai garīgu invaliditāti), pieaudzis no 64,5% līdz 75%. Palielinājies arī atbalsts šo jauniešu iesaistei neformālajā izglītībā, nodarbībās un individuālajās konsultācijās. Dati liecina, ka Latvijā kopumā uzlabojas darba ar jaunatni kvalitāte.

12. maijā Eiropas Parlaments un Āhenes pilsētas Kārļa Lielā Starptautiskās balvas fonds [piešķir ikgadējo Eiropas jaunatnes Kārļa Lielā balvu](#), ko saņem jauniešu vadīti projekti, kas veicina demokrātiju, aktīvu pilsoniskumu un tuvina kopienas.

Šogad pirmo vietu un 7 500 eiro balvu ieguva Igaunijas projekts "ATHENA – sieviešu līderības veicināšana iekļaujošā demokrātijā". Iniciatīva palīdz meitenēm un sievietēm vecumā no 16 līdz 26 gadiem attīstīt pašpārliecību un prasmes un veidot kontaktus, kas vajadzīgi, lai aktīvi piedalītos pilsoniskajā dzīvē un publisko lēmumu pieņemšanā. Projekts arī palīdz novērst šķēršļus, kas bieži vien ierobežo sieviešu līdzdalību vadošās pozīcijās un politikā, tādus kā ierobežota piekļuve mentorēšanai, profesionālajiem tīkliem un institucionālajām darbībām.

20. maijā ar 347 balsīm par, 165 pret un 25 atturoties [Eiropas Parlamenta deputāti pieņēma rezolūciju](#), kurā pauž dziļas bažas par demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību ievērošanas pasliktināšanos Slovēnijā. Cita starpā deputāti norāda, ka valdībai ir jāuzlabo LGBTIQ+ personu un Slovēnijas romu minoritātes tiesību aizsardzība, atkārtoti paužot bažas par to, kā tiek izmantoti ES līdzekļi romu kopienām.

[AccessibleEU un Starptautiskā Arhitektu savienība](#) 29. jūnijā organizēja semināru ar mērķi apvienot arhitektus, valsts iestādes, universitātes, pieejamības ekspertus un personu ar invaliditāti organizācijas, lai diskutētu, kā integrēt piekļūstamību visos arhitektūras un

pilsētplānošanas posmos. Pasākumā tika izcelti starptautiski labas prakses piemēri, demonstrējot, kā iekļauošs dizains uzlabo lietojamību ikvienam, tostarp personām ar invaliditāti un novecojošai sabiedrībai.

[Eiropas Komisija](#) ir atjauninājusi [Personu ar invaliditāti tiesību stratēģiju 2021–2030](#), īpašu uzsvāru liekot uz personu ar invaliditāti tiesību un iekļaušanas uzlabošanu Eiropas Savienībā un nabadzības mazināšanu.

Komisija arī paredz 2027. gadā publicēt jaunu Eurobarometra aptauju par diskrimināciju ES un veikt turpmākus pasākumus, lai veicinātu datu vākšanu par personām ar invaliditāti, kas dzīvo iestādēs, un ar to saistītajām izmaksām.

Eiropas Padome un Eiropas Parlaments ir panākuši [vēsturisku vienošanos par ES aviopasažieru tiesību atjaunināšanu](#), ieviešot skaidrākus, vienkāršākus noteikumus un stingrāku aizsardzību. Pārskatītā ES regula par gaisa pasažieru tiesībām, par kuru ES iestādes provizoriski vienojās 15. jūnijā, **ievieš būtiskus uzlabojumus pasažieriem ar invaliditāti**, ievērojami stiprinot esošo aizsardzību.

Galvenā pārmaiņa būs aviosabiedrību pienākums segt pilnas izmaksas par nozaudēta vai bojāta mobilitātes aprīkojuma nomaiņu vai remontu, kas iepriekš bija ierobežotas aptuveni 3 000 eiro apmērā, kas bieži vien ir krietni zemāk par reālajām izmaksām.

Aviosabiedrībām būs arī bez maksas jānodrošina pagaidu aizstājējapriekojums un jāizmaksā kompensācijas par ievainotiem suņiem pavadoņiem.

["EURoma Network" ir publicējis nostājas dokumentu](#), kurā analizēts Eiropas Komisijas priekšlikums nākamajam daudzgadu budžetam 2028.–2034. gadam, brīdinot, ka būtiskas izmaiņas ES budžeta arhitektūrā **varētu nopietni vājināt ieguldījumus romu līdztiesībā un sociālajā iekļaušanā.**

"EURoma Network" uzsver, ka ierosinātā Eiropas Sociālā fonda integrācija lielos nacionālajos un reģionālajos partnerības plānos rada risku vājināt ES līdzekļu sociālo misiju. Skaidras sociālās iekļaušanas mērķu trūkums apvienojumā ar plašu un brīvi definētu 14 % "sociālo mērķi" varot novest pie tā, ka dalībvalstis prioritizē infrastruktūras vai konkurētspējas investīcijas, nevis veic mērķtiecīgu atbalstu visnelabvēlīgākajā situācijā esošajām grupām, tostarp romiem.